

**Stanovisko OSZSP ČR k důchodové reformě
„Novela zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a dalších
souvisejících předpisů“**

1. OSZSP ČR trvá na zavedení dřívějšího odchodu do důchodu bez krácení penze (tj. nároku na snížení důchodového věku) pro všechny zaměstnance vykonávající rizikové práce zařazené nejen ve čtvrté, ale i třetí kategorii, včetně rizikového faktoru psychické zátěže.

Odůvodnění

V důvodové zprávě (str. 23) se uvádí, že: *Pro detailní analýzu faktorů pracovních podmínek, nikoli jednotlivých profesí, byl mj. zvolen model Rakouska. Institut „Schwerarbeitspension“, resp. těžká práce, zahrnuje činnosti vykonávané ve **zvlášť fyzicky nebo psychicky namáhavých podmínkách**. Lze uvést práce ve směnném nebo střídavém provozu, pravidelné působení tepla nebo chladu, výkon profesionální péče o nemocné nebo zdravotně postižené.*

V důvodové zprávě absentuje objektivní věcné zdůvodnění (odborná analýza), z jakého důvodu jsou ze třetí rizikové kategorie vybrány pouze/právě vyjmenované rizikové faktory a naopak z jakých důvodů byly ostatní rizikové faktory pominuty, a to jak obecně, tak ve vztahu k faktorům pracovních podmínek, pro něž ani není definovaná čtvrtá kategorie (neionizující záření, pracovní poloha, psychická zátěž a zraková zátěž). Pokud důvodová zpráva (str. 24) uvádí, že *Pro náročné profese byly pro kategorii třetí vybrány 4 faktory pracovních podmínek, a to vibrace, zátěž teplem, zátěž chladem a celková fyzická zátěž. Uvedené faktory pracovních podmínek mají značný vliv na zdraví zaměstnanců, neboť i při používání OOPP je nedostatečně či vůbec chráněné zdraví exponovaných zaměstnanců.*, pak tento argument nemůže obstát, neboť lze mít za to, že všechny rizikové faktory odůvodňující zařazení práce do třetí kategorie znamenají významné ohrožení zdraví zaměstnanců a na příkladu psychické zátěže lze ilustrovat fakt, že u řady z nich nelze uvažovat o snížení významného vlivu rizika použitím OOPP.

Trváme na tom, že tam, kde zaměstnanci konají práce zařazené ve třetí rizikové kategorii podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 258/2000 Sb.“), jsou faktory s negativním vlivem na zdraví zaměstnanců prokazatelně přítomné a jejich vliv je srovnatelný a jsou tedy rovnocenným důvodem pro snížení důchodového věku, když předkladatel nepředkládá prokazatelná data, která by svědčila o opaku.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

2. Požadujeme, aby nastavení podmínek pro snížený důchodový věk reflektovalo rovněž neuropsychickou zátěž spojenou s výkonem práce.

Odůvodnění:

Jsme přesvědčeni, že nejen fyzické zatížení a zatížení rizikovými faktory ve spojitosti s výkonem rizikových prací dle kategorie třetí a čtvrté dle právní úpravy zákona č. 258/2000 Sb. má zásadní vliv na zdraví zaměstnanců, ale i trvalá mimořádná neuropsychická zátěž spojená s vykonávanou prací je srovnatelným rizikovým faktorem, který má významný vliv na délku pracovní schopnosti, vč. vysokého

rizika syndromu vyhoření, a je kritériem, který odůvodňuje zařazení do tzv. náročných profesí pro účely práva na snížený důchodový věk.

Navrhujeme, aby snížení důchodového věku dopadalo rovněž na zaměstnance, kteří **konají práce spojené s mimořádnou neuropsychickou zátěží a rizikem ohrožení života a zdraví**, jejichž výkon zakládá zaměstnancům zaměstnavatelů uvedeným v § 109 odst. 3 zákoníku práce právo na zvláštní příplatek podle § 129 zákoníku práce ve spojení s přílohou č. 6 nařízení č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, zejména pak ve **vyšších skupinách prací**. Zákonodárce si je sám vědom náročnosti uvedených prací / profesí a významných vlivů na zdraví zaměstnanců, když výkon jejich práce odměňuje speciální složkou platu a výslovně tyto práce rozřazuje do skupiny, kdy již III. skupina prací zahrnuje „*Práce se značnou mírou neuropsychické zátěže a práce se zvýšeným rizikem ohrožení života nebo zdraví*“ a IV. skupina prací zahrnuje dokonce „*Práce s nejvyšší mírou neuropsychické zátěže a práce s vysokým rizikem ohrožení života nebo zdraví*“. Máme za to, že problém srovnatelné rizikovosti neuropsychické zátěže je koncepčně nedostatečně promítnut do kategorizace prací podle zákona č. 258/2000 Sb.

Vzhledem k výše uvedenému žádáme, aby tento faktor (neuropsychická zátěž) byl buď samostatně nebo jako faktor v rámci psychické zátěže ve třetí kategorii prací doplněn do připravované právní úpravy, tj. do vymezení tzv. rizikových zaměstnání podle § 37d odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., a ve spojení s tím pak doplněn do bodu 10 (psychická zátěž) přílohy č. 1 vyhlášky č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli, tak, že bude faktorem pro zařazení do třetí kategorie.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.

3. Požadujeme zpracování a vydání jednotného metodického postupu pro orgány ochrany veřejného zdraví při rozhodování o kategorizaci prací podle zákona č. 258/2000 Sb.

Odůvodnění:

Ze své činnosti je nám známo, že v praxi dochází u srovnatelných zaměstnavatelů, stejných profesí a srovnatelných podmínek pracoviště (vč. srovnatelných rozhodujících rizikových faktorů) k rozdílnému zařazení prací do příslušné kategorie, a to včetně riziková třetí versus neriziková druhá kategorie, k rozdílnům dochází i v rámci jednotlivých krajských hygienických stanic. I vzhledem k navrženému zásadnímu důsledku kategorizace prací podle zákona č. 258/2000 Sb. pro vznik práva na starobní důchod, resp. snížení důchodového věku, podle navrhované právní úpravy, považuje za zásadní, aby byl nastaven jednotný postup orgánů ochrany veřejného zdraví (krajských hygienických stanic) při zařazení práce do kategorie třetí a čtvrté (např. hodnotící kritéria, kontrolní body, obligatorní měření) tak, aby byl zaručen rovný přístup a objektivní vyhodnocení rizikových faktorů a kategorizace prací a řádné posouzení v podstatě nezávisle na žádosti (návrhu) daného zaměstnavatele.

Tuto připomínku považujeme za zásadní.